

Εργαστήριο 7ο

Επιπτώσεις του εκφοβισμού και της βίας στο σχολείο

Ο εκφοβισμός και η βία στο σχολείο μπορεί να έχουν διάφορες επιπτώσεις στην ψυχοκοινωνική αλλά και στη σωματική υγεία των παιδιών, και μπορούν να επηρεάσουν με διαφορετικούς τρόπους το κάθε παιδί.

Μερικές άμεσες επιπτώσεις για τα παιδιά-θύματα μπορεί να είναι οι εξής: ψυχοσωματικά προβλήματα, άγχος, χαμηλή αυτοεκτίμηση, κοινωνική απομόνωση, απουσίες από το σχολείο, σχολική αποτυχία. Έτσι, κάποια παιδιά μπορεί να είναι πολύ δυστυχισμένα όταν είναι στο χώρο του σχολείου, μπορεί να έχουν μειωμένη αυτοπεποίθηση και χαμηλή εικόνα εαυτού ή να θεωρούν ότι αυτοί φταίνε που τους εκφοβίζουν. Επίσης μπορεί να επηρεαστεί σοβαρά η συγκέντρωσή τους στην τάξη, με αποτέλεσμα να παρουσιάζουν μια αισθητή πτώση στην απόδοσή τους.

Κάποια άλλα παιδιά μπορεί να έχουν συμπτώματα τα οποία να είναι συνδεδεμένα με το άγχος που τους προκαλεί ο εκφοβισμός. Μπορεί να παραπονούνται για σωματικά συμπτώματα, όπως πόνο στην κοιλιά, πονοκέφαλο, για δυσκολία στον ύπνο, επειδή βλέπουν εφιάλτες μέχρι και κρίσεις πανικού. Ορισμένα μπορεί ακόμα και να αυτοτραυματίζονται. Μπορεί να απέχουν από οικογενειακές δραστηριότητες, να ζητούν παραπάνω χαρτζιλίκι (επειδή τους εκβιάζουν) και να έχουν μειωμένη όρεξη για φαγητό.

Κάποια παιδιά μπορεί να μη θέλουν να πάνε σχολείο (σχολική άρνηση), προκειμένου να αποφύγουν τα περιστατικά εκφοβισμού, και μπορεί, σε ακραίες μορφές, να μη θέλουν να βγουν καθόλου από το σπίτι τους, που τους παρέχει ασφάλεια. Συνήθως έχουν λίγους ή καθόλου φίλους και νιώθουν απομονωμένοι.

Μερικές φορές οι επιλογές των δραστηριοτήτων τους γίνονται με βάση το ποιος θέλουν να αποφύγουν και όχι το τι επιθυμούν να κάνουν. Μπορεί να μην αντλούν ικανοποίηση από τις δραστηριότητες.

Παιδιά τα οποία συστηματικά εκφοβίζονται μπορεί να εκδηλώσουν συμπτώματα κατάθλιψης στην ενήλικη ζωή. Σε πολύ λίγες περιπτώσεις ο εκφοβισμός και η βία

στο σχολείο μπορεί να οδηγήσουν σε σοβαρό τραυματισμό ή και σε θάνατο. Ο εκφοβισμός και η βία στο σχολείο έχουν εξίσου σοβαρές συνέπειες και για τα παιδιά-θύτες. Τα παιδιά αυτά μπορεί να παρουσιάσουν επίμονες και επαναλαμβανόμενες επιθετικές συμπεριφορές, διαταραχές της διαγωγής, αλλά και παραβατική συμπεριφορά.

Ακόμα και τα παιδιά που είναι παρατηρητές σε περιστατικά εκφοβισμού και βίας στο σχολείο μπορεί να αισθανθούν έντονο φόβο, άγχος, κατάθλιψη και ένα αίσθημα ότι δεν υπάρχει ελπίδα. Μπορεί επίσης να νιώθουν εγκλωβισμένοι επειδή δε γνωρίζουν σε ποιον να απευθυνθούν ή να νιώθουν ότι αν μιλήσουν θα χαρακτηριστούν ως «καρφιά».

Α. ΣΤΟΧΟΙ

1. Να γίνουν κατανοητές από τους μαθητές οι επιπτώσεις του εκφοβισμού και της βίας στο σχολείο για όλους τους εμπλεκόμενους.
2. Να αναγνωριστούν οι συμπεριφορές και τα συμπτώματα που μπορεί να οφείλονται στο φαινόμενο αυτό.

Β. ΜΕΘΟΔΟΣ

Τα παιδιά θα ευαισθητοποιηθούν ως προς τις επιπτώσεις του εκφοβισμού και της βίας στο σχολείο για όλους τους εμπλεκόμενους μέσα από διάφορες δραστηριότητες, όπως: συζήτηση περιστατικών εκφοβισμού, παρακολούθηση ολιγόλεπτων ταινιών σχετικών με το θέμα και εμπλοκή σε παιχνίδια.

Γ. ΥΛΙΚΑ – ΜΕΣΑ

1. Χαρτί για ζωγραφική.
2. Μολύβια και μαρκαδόροι.
3. Α4 χαρτιά.
4. Υπολογιστής και διαδίκτυο.

Δ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Δραστηριότητα 1η – Εισαγωγή

10' 

Ο εκπαιδευτικός κάνει την εισαγωγή του Εργαστηρίου και ακολουθεί η διασύνδεση με το προηγούμενο Εργαστήριο.

Δραστηριότητα 2η

30' 

Παρακολούθηση και συζήτηση μικρών ταινιών από το διαδίκτυο:
α) Words Hurt – Bullying Commercial (<http://www.disputeresolution.ohio.gov/>)

β) Anti – Bullying ad. (<http://www.friends.se/?id=1582>)

Τα φιλμάκια αυτά εστιάζουν στα συναισθήματα του θύματος και των παρατηρητών.

Μετά την προβολή του κάθε φιλμ θα γίνει μια συζήτηση εστιασμένη στις κατηγορίες των επιπτώσεων. Τα παιδιά θα αναγνωρίσουν τις παρακάτω κατηγορίες: σχολικές, ψυχολογικές, σωματικές, κοινωνικές.

Δραστηριότητα 3η

30' 

Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να σκεφτούν μια μικρή ιστορία που να έχει σχέση με τον εκφοβισμό και να την παρουσιάσουν. Θα μπορούσε να είναι κάτι που έχει συμβεί στα ίδια τα παιδιά ή σε κάποιο φίλο τους. Θα μπορούσε να είναι κάτι που διάβασαν ή είδαν στην τηλεόραση.

Όσα παιδιά επιθυμούν παρουσιάζουν την ιστορία προφορικά και τους ζητάμε να θυμηθούν -σκεφτούν- φανταστούν πώς μπορεί να ένιωσαν ο θύτης, το θύμα και οι παρατηρητές (εάν υπάρχουν) στην ιστορία, καθώς και με ποιον τρόπο μπορεί να επηρεάστηκε η συμπεριφορά τους.

Μας ενδιαφέρουν οι επιπτώσεις του εκφοβισμού και ο τρόπος που επηρεάζει κάθε παιδί. Είναι σημαντικό το κάθε παιδί να προσπαθήσει να μιλήσει γι' αυτά τα συναισθήματα και τον τρόπο

που επηρεάζεται από τις εκφοβιστικές συμπεριφορές. Είναι σημαντικό για τα παιδιά να ανακαλύψουν και να κατανοήσουν ότι οι επιπτώσεις του εκφοβισμού και της βίας στο σχολείο μπορεί να έχουν πολλά επίπεδα και ότι μπορεί να είναι βραχυπρόθεσμες αλλά και μακροχρόνιες.

Δραστηριότητα 4η

20' 

Ακολουθεί η δραστηριότητα «Η μπουγάδα των επιπτώσεων του εκφοβισμού και της βίας στο σχολείο».

Σε χρωματιστά χαρτιά A4 (κόκκινο, κίτρινο, μπλε, πράσινο, ροζ) ζωγραφίζουμε ένα μπλουζάκι, ένα παντελόνι ή κάλτσες (ένα αντικείμενο σε κάθε χαρτί) και μετά κόβουμε αυτά τα χαρτιά.

Σε κάθε μορφή επίπτωσης (λόγου χάρη, ψυχοσωματικά συμπτώματα, κοινωνική απομόνωση, σχολική αποτυχία) δίνεται ανάλογο χρώμα και έτσι γίνεται αναπαράσταση των διαφόρων κατηγοριών των επιπτώσεων (π.χ., το κόκκινο χρώμα για τις κοινωνικές επιπτώσεις, το κίτρινο για τις σωματικές κ.ο.κ.).

Στη συνέχεια το κάθε παιδί παίρνει ένα είδος ρούχου (μπλουζάκι, παντελονάκι, κάλτσες) και αναγράφει σε αυτό μια επίπτωση, σύμφωνα με το χρώμα.

Κατόπιν χρησιμοποιούμε μια φωτογραφία ή το σκίτσο ενός παιδιού και με τόξα δείχνουμε ποια μέρη του σώματος επηρεάζονται και πώς από το φόβο, την ένταση ή το άγχος που μπορεί να προκαλέσει ο εκφοβισμός (λόγου χάρη, σωματικές επιπτώσεις: ιδρωμένες παλάμες, πόνος στην κοιλιά, ζαλάδα).

Ε. ΣΥΝΟΨΗ – ΚΛΕΙΣΙΜΟ

10' 

Τελειώνουμε τη συνάντηση με ομαδική συζήτηση και ζητάμε από τα παιδιά να την αξιολογήσουν. Ρωτάμε τα παιδιά: «Τι σας άρεσε περισσότερο από αυτά που κάναμε σήμερα, τι δε σας άρεσε ή τι σας δυσκόλεψε, πώς θα χαρακτηρίζατε τη σημερινή μας δουλειά;»

Ο εκπαιδευτικός εκφράζει και αυτός τη δική του άποψη, σκέψη, συναίσθημα.

Ανανεώνουμε το ραντεβού μας για την επόμενη συνάντηση, ενημερώνοντας εν συντομία τα μέλη της ομάδας για τις δραστηριότητες της επόμενης συνάντησης, η οποία έχει ως θέμα την «Αντιμετώπιση του εκφοβισμού και της βίας στο σχολείο - Ι».

